

Teknologiens fadermord; et scenarie over humanismens sejrgang og menneskets endeligt.

Med dens narlig fremkomst af nyetypervæsner med intelligens svarende til og overstigende vores egen, melder sig en række spørgsmål, som vidt og bredt har fanget fantasien til at formulere endnu. Med vores baggrund i IT-forskningsmiljøet vil vi alle gerne se et problemfelt, som burde have en vis bevågenhed. Den velstillede del af vores egen kultur kredser sandsynligvis stadig højere grad udvidet med født evner gennem sanselse - og intelligens udvidende protesers samt medicinsk behandling. Sideløbende vil der blive skabt autonome kunstige intelligenser, der på et tidspunkt bliver mennesket overlegne. De efterlader en meget stor gruppe af mennesker, som ikke anvender teknologiens muligheder, og som vil blive stadig mindre værdiskabende og gærdifulde. Umiddelbart får dette ingen genetiske konsekvenser, da rettigheder ikke afhænger af størrelse af intelligens. Rent politisk vil den voksende afstand mellem de fremmelige og de tilbagestående alle veløger sig især for, at sidstnævnte mister rettigheder.

Medierne beretter dagligt om nye innovative projekter, hvor teknologi og menneskesmeltes sammen. F.eks. ved planlægning af elektroniske indre ører eller gennemsofistikerede computerstyrede arme - og benproteser, der kan hjælpe til at normalisere en handicappet tilværelse. Snart vil det dog også være muligt for almindelige mennesker at købe sig til 'opgraderinger'. Udvidelse af vores sanselse og organer vil gøre os i stand til at opfatte lyd, lys og radiobølger uden for vort normale område, fysiologi ske proteser vil øge vores styrke og motoriske færdigheder, og kognitive proteser vil gøre det muligt for os at løse opgaver på niveauer, der overstiger vores naturlige intelligens. Dette hybride fænomen kaldes i Homo Technicus - dette teknologisk opgraderede menneske. Ifølge tænketank under det amerikanske forsvarsdepartement Pentagon (MHSS) vil kunstige forbedringer f.eks. hukommelse, indlæring og fysisk formåen gradvist frem mod 2017 blive accepteret som normalt tilfælde med accept af kosmetiske indgreb. Homo Sapiens har gjort sig så afhængig af teknologien, at en teknologisk opgradering af den menneskelige krop synes at være en naturlig konsekvens af den udvikling. Det er sket uden at sætte hverken illusionen om teknologiens menneskets følelser eller dets kabeller i den om det emanciperede autonomes subjekt over styr - og Homo Technicus vokser frem som et nyt udviklingsstrin.

Sideløbende opstår selvstændige kunstige intelligenser. Inden for forskningen i kunstige intelligens arbejder intens på at skabe autonome systemer. Med inspiration fra biologier er tendensen at opfatte intelligens som et systemsværktøj til opretholdelse af det egenorganisation og dermed det eksistens, idet intelligent stiller kontrol af input og fleksibel og autonom handling. Flexibiliteten ligger i, at det intelligente system kan tilpasse sin strategi og sine handlinger efter skiftende situationer. En egenskab, der forudsætter evnen til at identificere en situation - herunder hvad der er relevant for systemet i situationen. Desuden indebærer flexibilitet, at systemet kan læse og evaluere, hvornår en handling er rigtig, og hvornår den er forkert - dvs. henholdsvis gode eller dårlige for systemet selv. For at kunne honorere disse krav, må systemet være autonomt. Hermed menes, at systemet planlægger, afgør relevans og beslutter på baggrund af egne behov, og ikke som følge af f.eks. programmering.

Alt i alt evner som forefindes overalt i dyret, mens som synes bedst udviklethos Homo Sapiens. Følgelig vil skabelsen af det teknologiske menneske - et teknologisk pendant til mennesket - udgøre robotforskningens mål. F.eks. i form af robot -hushjælpere, sex-slaver eller soldater. Da mennesket i midlertid blot er tilfældig evolutionær skabning, hvis kognitive evner kun er selekteret til sikring overlevelse, vil skabelsen af kunstige intelligens ikke stoppe her, men logisk set føre til væsner med højere intelligens end os selv. Den teknologiske udvikling er nemlig

ikke kendt egnet ved sammensatte træghedsomdennat urlige evolution, men ved en mere eller mindre målrettet udvikling, som navnlig inden for informations -og bioteknologi er nærmest eksponentielt stigende. Hvis man ser på resultatet af forskellen på menneske og gaber, intelligens, kræver det ikke meget af antallet af forestillede nye evner af væsentlig højere intelligens end den menneskelige.

Videner taler således om sammenhæng mellem de tre former for intelligens; Homo Sapiens, Homo Technicus og Techno Sapiens. Vi tillader os dog at lade alle tekniske spørgsmål ved scenarier ligge, for i stedet at fokusere på nogle af de værdi spørgsmål fremkomsten af de nye former for intelligens uægerligt må rejse. Herskelsen mellem etisk og politisk perspektiv, fordi de to grupper ser tingene på forskellige måder, altså efter om optikken er principiel eller pragmatisk.

Etisk ret til at beskrive typisk væsner, der kan forulempes. Hvis en organisme kan registrere (i minimal forstand), hvorvidt en given situation er tilskade for dens selv, og denne situation kan undgås, kan organismens rettigheder krænkes. Stort set alle dyr besidder etiske rettigheder ud fra den definition, hvor basal oplevelsesnære er end intelligens kriteriet. Homo Sapiens, Homo Technicus og Techno Sapiens vil derfor have samme etiske rettigheder.

Nu er verden i midlertidigt styret af moraliske filosoffer, men er drevet af nogle mere vulgære mekanismer og magtinteresser. Videns om bekendt magt, og i en verden med tre typer intelligens er af storniveaumæssig forskellighed, vilderselv sagtopståen magtspil. Tiltrods for vores ambitioner om at behandle alle mennesker ensidag eller håndhæve vores etiske hensigter over for visse dyr, er dette kun vanskeligt praktisk opnåeligt. På samme vis kunne Homo Sapiens vise sig at blive fremtidens udskud, og vil som følge af sin intelligens mæssige underlegenhed blive stadig mindre værdifuld og værdiskabende. Kortsagt – til overs. Ikke engang ret til at uddanne sig, og dermed muligheden for at leve i et teknisk kred, da intelligens forskellen er i sig selv, og dermed vil være for stor på tværs af techno -socialeskel til at tillades samme undervisning. Social mobilitet bliver med andre ord praktisk umulig. Og at justere Techno Sapiens, for at hæmme dens intelligens er på føre den ethumanistiske sindelag, vil give etiske problemer, idet vi, ved at moderere dens intellekt til fordel for vores egne chancer, krænker dens autonomi.

Selv om Homo Sapiens, Homo Technicus og Techno Sapiens er lige berettigede i etisk perspektiv, forsvinder ligheden alltså hurtigt i praksis. Skræk visioner, at Homo Sapiens vil miste demokratisk ret til at stemme, eks. stemmeret. En mere plausibel version byder på at tillade tab af indflydelse i samfundets magtkamre. Dets skyldes ikke kun Homo Sapiens' fald i mod bunden af hierarkiet, men også at Homo Sapiens vil stå over for en Techno Sapiens der, i kraft af en øget autonomi, etisk set ikke bør underlægges og give visse lette vil acceptere at arbejde under Homo Sapiens' diktat.

På den måde kan teknologiens fadermord på Homo Sapiens i et teknologi -deterministisk kontekst ske fyldt, hvilket selv sagt ikke er ønskværdigt. I hvert fald ikke fra et traditionelt humanistisk synspunkt, hvor antropocentrisme (etnocentrisme udeladt) forlener Homo Sapiens med en privilegeret status. Men denne status bliver vanskelig at opretholde, hvis Homo Sapiens ikke længere er primært værdiskaber, og hvor værdier afslører sig som vilkårlige artsspecifikke perspektiver. I evolutionen er det, som iså mange andre forhold, vinderen, der skriver historien. Og vinderen bliver – på paradoksalt vis – under alle omstændigheder humanisme. Enten den, der i selv forelskelse genskaber Homo Sapiens i bed version, eller den der trods sine genetiske og gennemtvinger Homo Sapiens' fortsatte overlegenhed.